

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

11. juni 2015 *

»Præjudiciel forelæggelse — elektroniske kommunikationsnet og -tjenester — direktiv 2002/22/EF — artikel 4, 9, 13 og 32 — forsyningspligt og sociale forpligtelser — udbud af fastnetadgang og udbud af telefonitjenester — rimelige takster — særlige takstvalgmuligheder — finansiering af forsyningspligten — supplerende obligatoriske tjenester — mobile kommunikationstjenester og/eller internetabonnementer«

I sag C-1/14,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Grondwettelijk Hof (Belgien) ved afgørelse af 19. december 2013, indgået til Domstolen den 2. januar 2014, i sagen:

Base Company NV, tidligere KPN Group Belgium NV,

Mobistar NV

mod

Ministerraad,

procesdeltager:

Belgacom NV,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešič, og dommerne A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas (refererende dommer) og C.G. Fernlund,

generaladvokat: P. Cruz Villalón

justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 12. november 2014,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Base Company NV og Mobistar NV ved advokaten T. De Cordier og E. Taelman

* Processprog: nederlandsk.

- den belgiske regering ved J. Van Holm og M. Jacobs, som befuldmægtigede, bistået af advokaten S. Depré og D. Schrijvers
- Europa-Parlamentet ved R. van de Westelaken og J. Rodrigues, som befuldmægtigede
- Rådet for Den Europæiske Union ved I. Šulce, K. Michoel og J. Herrmann, som befuldmægtigede
- Europa-Kommissionen ved L. Nicolae, G. Braun, F. Wilman og P.-J. Loewenthal, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 29. januar 2015,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 9 og 32 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF af 7. marts 2002 om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (forsyningspligtdirektivet) (EFT L 108, s. 51), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/136/EF af 25. november 2009 (EUT L 337, s. 11, herefter »forsyningspligtdirektivet«), samt gyldigheden af forsyningspligtdirektivet i forhold til lighedsprincippet, således som dette er fastsat i artikel 20 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«).
- 2 Denne anmodning er indgivet i forbindelse med behandlingen af en tvist mellem på den ene side Base Company NV (herefter »Base Company«) og Mobistar NV (herefter »Mobistar«) og på den anden side Ministerraad (Ministerrådet) vedrørende et søgsmål med påstand om annullation af nationale retsbestemmelser, der pålægger de operatører, der leverer mobile kommunikationstjenester og/eller internetabonnementer til forbrugerne, at bidrage til finansieringen af nettoomkostningerne ved disse tjenester.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 4., 8., 25. og 46. betragtning til forsyningspligtdirektivet har følgende ordlyd:
 - »(4) Sikring af forsyningspligttydelser (dvs. ydelse af et bestemt minimum af tjenester til alle slutbrugere til en rimelig pris) kan indebære ydelse af nogle tjenester til nogle slutbrugere til priser, der afviger fra de priser, der fremstår af normale markedsbetingelser. [...]
 - [...]
 - (8) Det er et fundamentalt krav til forsyningspligt efter anmodning at forsyne brugere med en tilslutning til det offentlige telefonnet på et fast sted til en rimelig pris. [...]
 - [...]
 - (25) [...] Medlemsstaterne kan ikke kræve, at markedsaktørerne bidrager til foranstaltninger, der ikke indgår i forsyningspligten. De enkelte medlemsstater har ret til at indføre særforanstaltninger (som ikke er omfattet af forsyningspligten) og finansiere dem i overensstemmelse med EF-lovgivningen, men de må ikke finansiere dem via bidrag fra markedsaktørerne.

[...]

(46) Såfremt en medlemsstat ønsker at sikre udbuddet af andre specifikke tjenester på sit område, bør sådanne forpligtelser implementeres på en omkostningseffektiv måde og ikke være omfattet af forsyningspligten. [...]«

4 Dette direktivs artikel 1, stk. 2, fastsætter følgende:

»Dette direktiv fastlægger slutbrugeres rettigheder og de tilsvarende forpligtelser for virksomheder, som udbyder offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. For at sikre, at der stilles forsyningspligtydelser til rådighed på markeder med fri og åben konkurrence, fastlægger dette direktiv det minimum af tjenester af en bestemt kvalitet, hvortil alle slutbrugere under hensyn til særlige nationale forhold skal have adgang til en rimelig pris, uden at det medfører konkurrenceforvridning. Direktivet fastsætter desuden forpligtelser med hensyn til udbud af visse obligatoriske tjenester.«

5 I nævnte direktivs kapitel II, som har overskriften »Forsyningspligt, herunder sociale forpligtelser«, er opført artikel 3-9, som omhandler henholdsvis adgang til forsyningspligtydelser (artikel 3), udbud af fastnetadgang og udbud af telefonitjenester (artikel 4), nummeroplysningstjenester og abonnentfortegnelser (artikel 5), offentlige betalingstelefoner (artikel 6), særlige foranstaltninger for handicappede brugere (artikel 7), de nærmere regler om udpegning af virksomheder, der har fået overdraget at levere forsyningspligtydelser (artikel 8), og muligheden for at kræve af de udpegede virksomheder, at de tilbyder forbrugerne særlige takstvalgmuligheder eller -ordninger, der afviger fra dem, der tilbydes under almindelige forretningsmæssige vilkår, navnlig for at sikre, at personer med lave indkomster eller personer med særlige sociale behov ikke hindres i at få adgang til de tjenester, der er omhandlet i dette direktivs kapitel II (artikel 9).

6 forsyningspligt direktivets artikel 3, stk. 1, som har overskriften »Adgang til forsyningspligtydelser«, har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne sikrer, at alle slutbrugere på deres område, uanset hvor de geografisk befinder sig, har mulighed for at få adgang til de i dette kapitel nævnte tjenester, i den krævede kvalitet og, under hensyn til de særlige nationale forhold, til en rimelig pris.«

7 Dette direktivs artikel 4, som har overskriften »Udbud af fastnetadgang og udbud af telefonitjenester«, bestemmer følgende:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at alle rimelige anmodninger om tilslutning til et offentligt kommunikationsnet på et fast sted efterkommes af mindst én virksomhed.

2. Tilslutningen skal kunne formidle tale-, telefax- og datakommunikation ved transmissionshastigheder, der er tilstrækkelige til at give funktionel adgang til internettet, under hensyn til den fremherskende teknologi, der bruges af de fleste abonnenter, samt hvad der er teknologisk muligt.

3. Medlemsstaterne sikrer, at alle rimelige anmodninger om levering af en offentligt tilgængelig telefonitjeneste over den i stk. 1 omhandlede netforbindelse, der giver mulighed for at etablere og modtage indenlandske og internationale opkald, efterkommes af mindst én virksomhed.«

8 Det nævnte direktivs artikel 9, stk. 1-3, som har overskriften »Rimelige takster«, er affattet således:

»1. De nationale tilsynsmyndigheder overvåger detailtaksternes udvikling og niveau for så vidt angår de tjenester, der i artikel 4-7 angives som omfattet af forsyningspligten, og som enten udbydes af udpegede virksomheder eller er tilgængelige på markedet, hvis der ikke er udpeget virksomheder med hensyn til disse tjenester, navnlig i forhold til nationale forbrugerpriser og indkomster.

2. Medlemsstaterne kan under hensyn til de nationale forhold kræve, at de udpegede virksomheder tilbyder forbrugerne takstvalgmuligheder eller -ordninger, der afviger fra dem, der tilbydes under almindelige forretningsmæssige vilkår, navnlig for at sikre, at personer med lave indkomster eller personer med særlige sociale behov ikke hindres i at få adgang til det net, der er omhandlet i artikel 4, stk. 1, eller i at anvende de tjenester, der i artikel 4, stk. 3, og artikel 5, 6 og 7 angives som omfattet af forsyningspligten, og som udbydes af udpegede virksomheder.

3. Medlemsstaterne kan ud over eventuelle bestemmelser om, at de udpegede virksomheder skal tilbyde særlige takstvalgmuligheder, overholde prislofter, anvende en geografisk udligning eller lignende ordninger, sikre, at der ydes støtte til forbrugere, der findes at have lav indtægt eller særlige sociale behov.«

9 Samme direktivs artikel 12 fastsætter de nærmere regler om beregningen af de nettoomkostninger ved forsyningspligten, som de nationale tilsynsmyndigheder skal fastlægge i tilfælde af, at de måtte finde, at varetagelsen af forsyningspligten udgør en urimelig byrde for de virksomheder, der er udpeget til at sikre denne.

10 forsyningspligt direktivets artikel 13, stk. 1, som har overskriften »Finansiering af forsyningspligten«, har følgende ordlyd:

»Såfremt de nationale tilsynsmyndigheder på grundlag af den i artikel 12 omhandlede nettoomkostningsberegning mener, at en virksomhed pålægges en urimelig byrde, skal medlemsstaterne efter anmodning fra en udpeget virksomhed beslutte at:

[...]

b) dele nettoomkostningerne ved forsyningspligten mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.«

11 Dette direktivs artikel 32, som har overskriften »Supplerende obligatoriske tjenester«, fastsætter følgende:

»Medlemsstaterne kan vælge at stille supplerende tjenester, der ikke er omfattet af forsyningspligten som defineret i kapitel II, til rådighed for offentligheden på deres område, men de kan i så tilfælde ikke pålægge en kompensationsordning, der omfatter bestemte virksomheder.«

12 I henhold til artikel 2, litra j), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (rammedirektivet) (EFT L 108, s. 33), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/140/EF af 25. november 2009 (EUT L 337, s. 37, herefter »rammedirektivet«), forstås ved:

»»forsyningspligttydelser«: det i [forsyningspligt direktivet] nærmere bestemte minimumssæt af tjenester af en given kvalitet, hvortil alle brugere, uanset deres geografiske placering, har adgang og til en efter nationale forhold rimelig pris«.

Belgisk ret

- 13 Artikel 74 i lov af 13. juni 2005 om elektronisk kommunikation (Belgisch Staatsblad, 20.6.2005, s. 28070, herefter »lov af 13. juni 2005«), som ændret ved artikel 50 i lov af 10. juli 2012 om forskellige bestemmelser vedrørende elektronisk kommunikation (Belgisch Staatsblad, 25.7.2012, s. 40969, herefter »lov af 10. juli 2012«), er affattet således:

»1. Forsyningspligtens sociale element består i, at de i stk. 2 og 3 nævnte operatører, der udbyder en offentligt tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste til forbrugerne, anvender særlige takstvilkår til visse kategorier af modtagere.

[...]

2. Enhver operatør, der udbyder en offentligt tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste til forbrugerne, og hvis omsætning vedrørende de offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester er mere end 50 mio. EUR, er underlagt forsyningspligtens sociale element, som er fastlagt i stk. 1.

[...]

3. Enhver operatør, der udbyder en offentligt tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste til forbrugerne, og hvis omsætning vedrørende de offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester er lig med eller mindre end 50 mio. EUR, og som har meddelt det belgiske institut for postvæsen og telekommunikation (herefter »instituttet«) sin intention om at varetage forsyningspligtens sociale element, som nævnes i stk. 1, enten via et fastnet eller mobilnet eller begge, varetager det pågældende element i en periode på fem år.

[...]«

- 14 Artikel 74/1 i lov af 13. juni 2005, som blev indføjet i nævnte lov ved artikel 51 i lov af 10. juli 2012, er affattet således:

»1. Såfremt instituttet vurderer, at varetagelsen af et socialt element kan udgøre en urimelig byrde for en udbyder, indhenter det de i stk. 2 nævnte oplysninger fra hver operatør, der anvender sociale takster, og beregner nettoomkostningerne.

2. I overensstemmelse med de gennemførelsesbestemmelser, der er vedtaget i medfør af artikel 137, stk. 2, meddeler hver operatør, der anvender sociale takster, senest den 1. august i det kalenderår, der følger det pågældende kalenderår, instituttet de anslåede omkostningers indekserede beløb for det pågældende regnskabsår, udregnet i henhold til den beregningsmetode, der er fastlagt i bilaget.

[...]

3. For hver af de berørte udbydere bekræfter instituttet, at de pålægges en urimelig byrde, såfremt varetagelsen af forsyningspligtens sociale element har en vidtgående karakter i forhold til udbyderens evne til at bære den, henset til alle virksomhedens særlige kendetegn, herunder bl.a. i forhold til dens udstyr, økonomiske og finansielle situation og markedsandele inden for offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester.

4. Der oprettes en fond for de af forsyningspligten omfattede tjenesteydelser vedrørende de sociale takster, der har til formål at godtgøre operatører, der anvender sociale takster, for hvem varetagelsen af forsyningspligtens sociale element udgør en urimelig byrde, og som har indgivet anmodning til

instituttet herom. Størrelsen af godtgørelsen svarer til de nettoomkostninger, der er afholdt af den operatør, for hvem varetagelsen af forsyningspligtens sociale element udgør en urimelig byrde. Fonden har status som juridisk person og skal administreres af instituttet.

Fonden tilføres midler fra bidrag, der indbetales af de operatører, der varetager forsyningspligtens sociale element.

Bidragene fastlægges i forhold til omsætningen på de offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester.

Den omsætning, der bruges som grundlag, er omsætningen før skat på levering af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester på det nationale område i overensstemmelse med artikel 95, stk. 2.

Udgifterne til forvaltning af fonden omfatter udgifter forbundet med fondens virke, herunder udgifter i forbindelse med fastlæggelse af en omkostningsmodel på grundlag af en teoretisk effektiv operatør alt efter typen af det elektroniske kommunikationsnet, hvorigennem forsyningspligtens sociale element varetages. Kongen fastlægger ved et dekret, der behandles i Ministerraad, det maksimale beløb for udgifterne til forvaltning af fonden.

De i stk. 2 nævnte operatører finansierer udgifterne til forvaltning af fonden i forhold til deres omsætning, som fastlagt i stk. 3.

5. Kongen fastsætter ved et dekret, der behandles i Ministerraad, på forslag fra instituttet regler for driften af denne ordning.«

- 15 I henhold til artikel 146, stk. 2, i lov af 10. juli 2012 får artikel 51 i lov af 13. juni 2005 »virkning fra den 30. juni 2005«.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 16 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at den belgiske lovgiver – navnlig som følge af domme Kommissionen mod Belgien (C-222/08, EU:C:2010:583) og Base m.fl. (C-389/08, EU:C:2010:584) – vedtog lov af 10. juli 2012 for at ændre finansieringsordningen for varetagelsen af forsyningspligten, især hvad angår de sociale telefontakster, der fremgår af lov af 25. april 2007 om forskellige bestemmelser (IV) (Belgisch Staatsblad, 8. maj 2007, s. 25103), som ændrede og fortolkede lov af 13. juni 2005.
- 17 Den 28. januar 2013 anlagde Base Company og Mobistar, som er to operatører, der leverer elektroniske kommunikationstjenester i Belgien, et søgsmål ved den forelæggende ret med påstand om annullation af artikel 50, 51 og 146 i lov af 10. juli 2012, der fastlægger en sektorspecifik finansieringsordning, som pålægger de operatører, hvis omsætning er lig med eller større end de ved denne lov fastsatte tærskler, et bidrag til nettoomkostningerne ved udbuddet af mobile kommunikationstjenester og/eller internetabonnementer som »forsyningspligtens sociale element«, hvilket element, i nævnte lovs forstand, består i anvendelsen af særlige takstvilkår til visse kategorier af modtagere.
- 18 Base Company og Mobistar har til støtte for deres søgsmål navnlig gjort gældende, at disse bestemmelser ikke er i overensstemmelse med forfatningens artikel 10 og 11, sammenholdt med dennes artikel 170 og 172, eller forsyningspligt direktivets artikel 9 og 32.
- 19 Base Company og Mobistar finder, at forpligtelsen til at bidrage til finansieringen af de nettoomkostninger, der følger af udbuddet af mobile kommunikationstjenester og/eller internetabonnementer, som har påhvilet dem siden de ved lov af 10. juli 2012 indførte ændringer, er i

modstrid med EU-retten. De nævnte virksomheder er af den opfattelse, at de er genstand for en forskelsbehandling i forhold til behandlingen af de afgiftspligtige, der ikke pålægges bidrag, som er baseret på EU-retsstridige nationale retsforskrifter.

- 20 Den forelæggende ret har redegjort for, at artikel 74/1 i lov af 13. juni 2005, som indføjet ved artikel 51 i lov af 10. juli 2012, har oprettet en »fond for forsyningspligtens tjenester til sociale takster«, der har til formål at godtgøre enhver operatør, der anvender sociale takster, for hvem varetagelsen af forsyningspligtens sociale element udgør en urimelig byrde. Denne fond tilføres midler fra de operatører, der varetager dette sociale element, og fra de operatører, der udbyder mobile kommunikationstjenester og/eller internetabonnementer. Den forelæggende ret har præciseret, at den belgiske lovgiver ved at oprette denne finansieringsordning har gjort brug af den mulighed, der er fastsat i »forsyningspligtdirektivets artikel 13, stk. 1, litra b).
- 21 Den forelæggende ret er i tvivl om, hvorvidt bestemmelserne i lov af 10. juli 2012 er i overensstemmelse med forsyningspligtdirektivet, eftersom det forekommer den at følge af især dette direktivs artikel 9, at den »tale-, telefax- og datakommunikation ved transmissionshastigheder, der er tilstrækkelige til at give funktionel adgang til internettet«, som er omfattet af dette direktivs artikel 4, stk. 2, er undtaget fra forsyningspligtens sociale element. Den forelæggende ret har bemærket, at samme direktivs artikel 32 bestemmer, at medlemsstaterne kan vælge at stille supplerende obligatoriske tjenester, der ikke er omfattet af forsyningspligten, til rådighed for offentligheden, men at de i så tilfælde ikke kan pålægge en kompensationsordning, der omfatter operatører.
- 22 Den forelæggende ret har i øvrigt angivet, at Ministerraad, i forbindelse med den sag, der verserer for den, har præciseret, at samtlige forsyningspligttydelser, der er indført ved lov af 10. juli 2012, er blevet udformet ud fra den opfattelse, at forsyningspligtdirektivets artikel 9, stk. 3, giver mulighed for at yde støtte til forbrugerne til andre tjenester end dem, der er opregnet i nævnte direktivs artikel 4-7, herunder til mobile kommunikationstjenester og/eller internetabonnementer.
- 23 Under disse omstændigheder har Grondwettelijk Hof (Belgiens forfatningsdomstol) besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal forsyningspligtdirektivet, navnlig artikel 9 og 32, fortolkes således, at den sociale takst for tjenester omfattet af forsyningspligten samt den i artikel 13, stk. 1, litra b), omhandlede kompensationsmekanisme ikke alene gælder for elektronisk kommunikation ved hjælp af en telefontilslutning til et offentligt tilgængeligt kommunikationsnet på et fast sted, men også for mobiltelefonitjenester og/eller internetabonnementer?
 - 2) Skal forsyningspligtdirektivets artikel 9, stk. 3, fortolkes således, at medlemsstaterne må lade flere særlige takstvalgmuligheder end de i forsyningspligtdirektivets artikel 9, stk. 2, omhandlede være omfattet af forsyningspligten?
 - 3) Såfremt svaret på første og andet spørgsmål er benægtende, er de pågældende bestemmelser i forsyningspligtdirektivet [da] forenelige med lighedsprincippet, således som det er affattet i bl.a. chartrets artikel 20?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Om det første og det andet spørgsmål

- 24 Med det første og det andet spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forsyningspligtdirektivet skal fortolkes således, at de særlige takster og den finansieringsordning, der er fastsat i henholdsvis dette direktivs artikel 9 og artikel 13, stk. 1, litra b), finder anvendelse på mobile kommunikationstjenester og/eller internetabonnementer.
- 25 Det skal bemærkes, at ifølge forsyningspligtdirektivets artikel 1, stk. 2, er formålet med dette direktiv at fastlægge – som det angives i rammedirektivets artikel 2, litra j) – det minimum af tjenester af en bestemt kvalitet, som alle slutbrugere under hensyn til særlige nationale forhold har adgang til til rimelige priser, uden at det medfører konkurrenceforvridning. Dette minimum af forsyningspligttydelser er defineret i forsyningspligtdirektivets kapitel II.
- 26 I henhold til forsyningspligtdirektivets artikel 3, stk. 1, skal medlemsstaterne sikre, at alle slutbrugere på deres område, uanset hvor de geografisk befinder sig, har mulighed for at få adgang til de i direktivets kapitel II nævnte tjenester, i den krævede kvalitet og, under hensyn til de særlige nationale forhold, til en rimelig pris.
- 27 Det angives i fjerde betragtning til dette direktiv, at sikring af forsyningspligttydelser kan indebære ydelse af nogle tjenester til nogle slutbrugere til priser, der afviger fra de priser, der fremstår af normale markedsbetingelser.
- 28 Således kan medlemsstaterne i medfør af nævnte direktivs artikel 9, stk. 1 og 2, kræve af de virksomheder, der er blevet udpeget til at sikre varetagelsen af forsyningspligten, at de tilbyder takstvalgmuligheder eller -ordninger, der afviger fra dem, der tilbydes under almindelige forretningsmæssige vilkår, navnlig for at sikre, at personer med lave indkomster eller personer med særlige sociale behov ikke fratages adgangen til det minimum af forsyningspligttydelser, der er defineret i samme direktivs artikel 4-7.
- 29 Det fremgår af forsyningspligtdirektivets artikel 9, stk. 3, at medlemsstaterne ud over eventuelle bestemmelser om, at de virksomheder, der er blevet udpeget til at sikre varetagelsen af forsyningspligten, skal tilbyde særlige takstvalgmuligheder, overholde prislofter, anvende en geografisk udligning eller lignende ordninger, kan sikre, at der ydes støtte til forbrugere, der findes at have lav indtægt eller særlige sociale behov.
- 30 Hvad angår forsyningspligtdirektivets artikel 13, stk. 1, litra b), er det fastsat heri, at såfremt de nationale tilsynsmyndigheder på grundlag af den i dette direktivs artikel 12 omhandlede nettoomkostningsberegning mener, at de virksomheder, der er blevet udpeget til at varetage forsyningspligten, som opregnet i nævnte direktivs artikel 3-10, pålægges en urimelig byrde, skal medlemsstaterne efter anmodning fra en af disse virksomheder beslutte at dele nettoomkostningerne ved denne pligt mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.
- 31 Det følger af samtlige disse bestemmelser, at de særlige takster og den finansieringsordning, der er fastsat i forsyningspligtdirektivets artikel 9 og artikel 13, stk. 1, litra b), alene finder anvendelse på de forsyningspligttydelser, der er opregnet i dette direktivs kapitel II.
- 32 Det skal under disse omstændigheder undersøges, om mobile kommunikationstjenester og/eller internetabonnementer er omfattet af de i nævnte kapitel II omhandlede forsyningspligttydelser.

- 33 Det skal i denne forbindelse påpeges, at forsyningspligt direktivets artikel 4, stk. 1 og 2, som har overskriften »Udbud af fastnetadgang og udbud af telefonitjenester«, bestemmer, at en tilslutning til et offentligt kommunikationsnet på et fast sted skal kunne formidle tale-, telefax- og datakommunikation ved transmissionshastigheder, der er tilstrækkelige til at give funktionel adgang til internettet. Det præciseres i artikel 4, stk. 3, at medlemsstaterne skal sikre, at alle rimelige anmodninger om levering af en offentligt tilgængelig telefonitjeneste over en tilslutning til et offentligt kommunikationsnet på et fast sted, der giver mulighed for at etablere og modtage indenlandske og internationale opkald, efterkommes af mindst én virksomhed.
- 34 Såvel overskriften som ordlyden af forsyningspligt direktivets artikel 4 fastslår således eksplicit en forpligtelse for medlemsstaterne til at sikre en tilslutning til et offentligt kommunikationsnet på et fast sted.
- 35 Denne forpligtelse fremgår ligeledes af ottende betragtning til dette direktiv, som bestemmer, at det er et fundamentalt krav til forsyningspligt efter anmodning at forsyne slutbrugere med en tilslutning til det offentlige telefonnet på et fast sted til en rimelig pris.
- 36 Det må imidlertid fastslås, at udtrykket »på et fast sted« står i modsætning til udtrykket »mobil«.
- 37 Det må derfor fastslås, at mobile kommunikationstjenester – som generaladvokaten har anført i punkt 46 i forslaget til afgørelse – pr. definition er udelukket fra det minimum af forsyningspligt ydelser, der er defineret i forsyningspligt direktivets kapitel II, eftersom deres levering ikke forudsætter en adgang og en tilslutning til et offentligt kommunikationsnet på et fast sted. Det må tillige fastslås, at tjenester vedrørende internetabonnementer, der leveres ved hjælp af mobile kommunikationstjenester, ikke er omfattet af dette minimum. Tjenester vedrørende internetabonnementer er derimod indbefattet i dette minimum, såfremt deres levering forudsætter en internettilslutning på et fast sted.
- 38 Der skal desuden erindres om, at medlemsstaterne i henhold til forsyningspligt direktivets artikel 32 kan vælge at stille supplerende obligatoriske tjenester, der ikke er omfattet af forsyningspligten som defineret i dette direktivs kapitel II, til rådighed for offentligheden på deres område.
- 39 Det er i denne henseende angivet i 25. og 46. betragtning til forsyningspligt direktivet, at medlemsstaterne har ret til at indføre særforanstaltninger, som bør implementeres på en omkostningseffektiv måde og ikke være omfattet af forsyningspligten.
- 40 Følgelig har medlemsstaterne ret til at anse mobile kommunikationstjenester, herunder tjenester vedrørende internetabonnementer, der leveres ved hjælp af mobile kommunikationstjenester, for supplerende obligatoriske tjenester som omhandlet i forsyningspligt direktivets artikel 32.
- 41 Det fremgår dog af denne artikel, at medlemsstaterne, når de vælger at stille supplerende obligatoriske tjenester til rådighed for offentligheden på deres område, ikke kan pålægge en finansieringsordning for disse tjenester, der omfatter bestemte virksomheder. Følgelig kan den finansieringsordning, der er fastsat i forsyningspligt direktivets artikel 13, stk. 1, litra b), ikke anvendes på sådanne tjenester.
- 42 Som angivet i 25. betragtning til forsyningspligt direktivet, kan medlemsstaterne således ikke kræve, at markedsaktørerne bidrager til foranstaltninger, der ikke indgår i forsyningspligten. Selv om de enkelte medlemsstater har ret til at finansiere særforanstaltninger under overholdelse af EU-lovgivningen, må de således ikke gøre dette via bidrag fra markedsaktørerne.
- 43 På baggrund af samtlige ovenstående betragtninger skal det første og det andet spørgsmål besvares med, at forsyningspligt direktivet skal fortolkes således, at de særlige takster og den finansieringsordning, der er fastsat i henholdsvis dette direktivs artikel 9 og artikel 13, stk. 1, litra b), finder anvendelse på tjenester vedrørende internetabonnementer, der kræver en internettilslutning på

et fast sted, men ikke på mobile kommunikationstjenester, herunder tjenester vedrørende internetabonnementer, der leveres ved hjælp af de nævnte mobile kommunikationstjenester. Såfremt disse sidstnævnte tjenester stilles til rådighed for offentligheden på det nationale område som »supplerende obligatoriske tjenester« som omhandlet i forsyningspligt direktivets artikel 32, kan deres finansiering i national ret ikke sikres ved en ordning, der omfatter bestemte virksomheder.

Om det tredje spørgsmål

- 44 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret – såfremt det første og det andet spørgsmål besvares benægtende – nærmere bestemt oplyst, om forsyningspligt direktivets artikel 9 og artikel 13, stk. 1, litra b), er gyldige under hensyn til det i chartrets artikel 20 fastsatte lighedsprincip.
- 45 Det skal bemærkes, at når et spørgsmål om gyldigheden af en retsakt, der er udstedt af Den Europæiske Unions institutioner, rejses for en national ret, tilkommer det denne ret at tage stilling til, om en afgørelse på dette punkt er nødvendig for, at den kan afsige dom, og dermed at anmode Domstolen om at træffe afgørelse om dette spørgsmål. Følgelig er Domstolen i princippet forpligtet til at træffe afgørelse, når de af den nationale ret stillede spørgsmål vedrører gyldigheden af en EU-retlig forskrift (kendelse Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, præmis 16 og den deri nævnte retspraksis).
- 46 Det følger dog af den samarbejdsånd, som skal gøre sig gældende for den præjudicielle forelæggelse, at det er absolut nødvendigt, at den nationale ret i kendelsen gør rede for de præcise grunde til, at den har fundet, at en besvarelse af dens spørgsmål vedrørende fortolkningen eller gyldigheden af visse EU-retlige bestemmelser er nødvendig for at afgøre tvisten (kendelse Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, præmis 21 og den deri nævnte retspraksis).
- 47 Det er i den forbindelse vigtigt, at den nationale ret navnlig angiver de præcise grunde, der har ført den til at rejse spørgsmålet om gyldigheden af visse EU-retlige bestemmelser, og redegør for de ugyldighedsgrunde, som efter dens opfattelse derfor foreligger (kendelse Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, præmis 22 og den deri nævnte retspraksis).
- 48 Det skal i den forbindelse ligeledes fremhæves, at de i forelæggelsesafgørelserne indeholdte oplysninger – som det fremgår af Domstolens faste praksis – ikke blot tjener til at sætte Domstolen i stand til at give hensigtsmæssige svar, men også til at give medlemsstaternes regeringer samt andre berørte parter mulighed for at afgive indlæg i henhold til artikel 23 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol. Domstolen skal drage omsorg for, at denne mulighed sikres, henset til, at det i medfør af denne bestemmelse kun er forelæggelsesafgørelserne, der forkyndes for de pågældende parter, ledsaget af en oversættelse til den enkelte medlemsstats officielle sprog, men ikke de nationale sagsakter, som den forelæggende ret eventuelt har fremsendt til Domstolen (kendelse Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, præmis 24 og den deri nævnte retspraksis).
- 49 Det skal i den anledning bemærkes, at den forelæggende ret ikke i forelæggelsesafgørelsen er fremkommet med nogen angivelse af eller redegørelse for de faktiske eller retlige oplysninger, der skulle kunne anses for en tilsidesættelse af det i chartrets artikel 20 fastsatte lighedsprincip, eller de grunde, der har ført den til at rejse spørgsmålet om gyldigheden af forsyningspligt direktivets artikel 9 og artikel 13, stk. 1, litra b).
- 50 Under disse omstændigheder råder Domstolen ikke over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en saglig korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål.
- 51 Heraf følger, at det tredje spørgsmål ikke kan antages til realitetsbehandling.

Sagens omkostninger

- 52 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF af 7. marts 2002 om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (forsyningspligtdirektivet), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/136/EF af 25. november 2009, skal fortolkes således, at de særlige takster og den finansieringsordning, der er fastsat i henholdsvis dette direktivs artikel 9 og artikel 13, stk. 1, litra b), finder anvendelse på tjenester vedrørende internetabonnementer, der kræver en internettilslutning på et fast sted, men ikke på mobile kommunikationstjenester, herunder tjenester vedrørende internetabonnementer, der leveres ved hjælp af de nævnte mobile kommunikationstjenester. Såfremt disse sidstnævnte tjenester stilles til rådighed for offentligheden på det nationale område som »supplerende obligatoriske tjenester« som omhandlet i artikel 32 i direktiv 2002/22, som ændret ved direktiv 2009/136, kan deres finansiering ikke sikres i national ret ved en ordning, der omfatter bestemte virksomheder.

Underskrifter